

ՆՈՐՈԳԵԱԼ ՊԱՐՏԻԶԱԹԱՂԻ ՏՆՕՐՀՆԷՔԸ

1993 Սեպտեմբեր 14, Երեւանի յ. մ. ժամը 4ին, Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը, Միաբանութեան եւ հիւրաբար այցելող Սրբազան եւ Հոգեշնորհ Հայրերուն հետ միասին, մուտք գործեց վանքին Պարտիզաթաղ կոչուած եւ վերանորոգուած շէնքէն ներս: Արդէն հաւաքուած էին Երուսաղէմի կրօնական համայնքներուն պետեր եւ ներկայացուցիչներ, Երուսաղէմի, Բեթղեհէմի, Պէյք Ճալայի, Պէյք Սահուրի քաղաքացիներ, Պետական հիւրեր եւ Հիւպատոսներ, արտասահմանէն եկած Հոգեւոր Առաջնորդներ, եկեղեցականներ եւ ուխտաւորներ (որոնք առաւօտուն մասնակցած էին Գեր. Տ. Տիրան Արք. Ներսիսեանի ահիւններուն Նիւ Եօրթէն Երուսաղէմ փոխադրուելուն եւ Ս. Փրկիչ վանքին մէջ դամբարանուելու Հոգեհանգստեան կարգին) եւ Երուսաղէմէն, Հայֆայէն, Եաֆայէն հարիւրաւոր հայեր:

Պարտիզաթաղի բակին մէջտեղը կանգնուած Հայկական խաչքարին եւ պարտէզին հարաւակողմը կարգադրուած հարթակին եւ քարձրախօսներուն շուրջ հաւաքուած, կատարուեցաւ նորոգուած բնակարաններու Տնօրհնէքի արարողութիւնը շարականներու երգեցողութեամբ, Սաղմոսի, Առաքելական Թուղթի եւ Աւետարանի ընթերցումով: Պարտիզաթաղի հանդիսութեանց Յանձնախումբի Ատենապետ Գեր. Տ. Դաւիթ Արք. Սահակեան իր խօսքին մէջ շեշտեց անհրաժեշտութիւնը այս շէնքին նորոգութեան եւ անոր ընծանքը ներկայ հանգստաւէտ պայմաններուն:

Պատրիարք Սրբազան Հայրը իր շնորհակալութիւնը յայտնեց բոլոր նուիրատուներուն, շինարարութեան նարտարագէտներուն, աշխատողներուն, Յանձնախումբի անդամներուն, պաշտօնական հիւրերուն, մաղթելով որ հոգեւորական

հայրերը միաբանութեան, իրենց իմացական եւ հոգեկան հետաքրքրութիւններով եւ ընկերային ժամանցներով ստեղծեն այն մթնոլորտը, որ ակնկալելի է վանական կեանք ապրող եղբայրակցութենէ մը, հանդիման ծառայելու համար իրենց կոչումին:

Արարողութեան աւարտին Գեր. Տ. Յուսիկ Եպս. Պաղտասեան հակիրճ տեղեկութիւն մը տուաւ վերանորոգուած Պարտիզաթաղի շէնքի մասին ուր կարգաւորուած են տասնըինը բնակարաններ երկուֆական սենեակներով, քաղնիք-լուացարանով, դարմանատուն մը, լուացքի սենեակ, ժամանցի սենեակ, նաշաւահ խոհանոցով, դերձակատուն, սպասման սենեակ եւ պահակատուն: Բոլոր հիւրերը Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր հետեւելով շրջեցան սենեակները, եւ մասնակցեցան Յանձնախումբին կողմէ պատրաստուած հիւրասիրութեան:

Նոյն երեկոյեան, Պատրիարքաբանի դահլիճին մէջ, Միաբանութիւնը եւ հոգեւորականները եւ հիւրերը պողտասեղանի հրաւիրուած էին Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հօր կողմէ:

Այս վերջին տասնօրեակին, Պատրիարք Սրբազան Հայրը առանձնաբար եւս տեսակցութիւններ ունեցաւ թեմակալ Առաջնորդ Սրբազաններու, Հոգեւոր Հովիւներու եւ ուխտաւոր հիւրերուն հետ:

Սեպտեմբեր 15, Զորեքշաբթի գիշեր ժամը 8ին, ժառանգաւորաց Վարժարանի նորոգուած Սրահին մէջ տեղի ունեցաւ նաշկերոյթ մը, Պարտիզաթաղի նորոգման լրումին առիթով: Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը, միաբանութեան եւ հիւր հոգեւորականներու կողմէ առաջնորդուած մուտք գործեց, մինչ ժառ. Վարժարանի սաները կ'երգէին Վարժարանի Գայլերգը՝

"Սիրտ ի սիրտ եւ ձեռն ի ձեռն": Սեղանի օրհնութենէն յետոյ, Գեր. Տ. Սեւան Եպս. Ղարիպեան բաժակ առաջարկեց Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր եւ Միաբանութեան կենացը, բարի վայելում մաղթելով նորոգեալ բնակարաններու մէջ: Յանձնախումբի Փոխ Ատենապետ Գեր. Տ. Յուսիկ Եպս. Պաղտատեան վարեց օրուան յայտագիրը, եւ յիշեց թէ ֆիզիքական վերանորոգումին հետ իմացական եւ հոգեկան վերանորոգումն ալ նպատակն է սկսուած ձեռնարկներուն: Շնորհակալութիւն յայտնելով ներկայացուց Յանձնախումբի անդամները. - Ատենապետ Գեր. Տ. Դաւիթ Արք. Սահակեան, Բարսեղ Վրդ. Գալէմտէրեան, Ռազմիկ Վրդ. Պօղոսեան, Գէորգ Ալըմեան, Անահիտ Ասլանեան, Գառնիկ Պալըզեան, Հռիփ Պաթարսէյ, Ռաֆֆի Կարապետեան, Ճէֆի Յակոբեան, Արթըր Յակոբեան, Գէորգ Հինդլեան, Շանթ Գասպարեան, Նորա Նազգաշեան եւ Սարօ Նազգաշեան:

Խօսք առին Լուսարարապետ Գեր. Տ. Դաւիթ Արք. Սահակեան, Միացեալ Նահանգաց Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գեր. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան եւ Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ Գեր. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեան:

Գեր. Տ. Դաւիթ Արքեպիսկոպոս, մասնաւորաբար ի գիտութիւն այցելու ուխտաւորներուն, ներկայացուց Հայ Երուսաղէմի կարեւորութիւնը եւ Միաբանութեան եւ Երուսաղէմաբնակ ժողովուրդին ուսերուն դրուած լուրջ պատասխանատուութիւնը իրրեւ Ս. Տեղեաց մէջ ներկայացուցիչները ութը միլիոն հայութեան: Ակնարկելով օտար ժողովուրդներու ուխտաւորական խումբերուն, յիշեցուց թեմակալ Առաջնորդներէն եւ հովիւներէն ակնկալուած ջանքը հայ ուխտաւորներուն խումբեր կազմակերպելու:

Գեր. Տ. Վաչէ Արքեպիսկոպոս անդրադարձաւ Սրբոց Յակոբեանց Միաբա-

նութեան անցեալին մէջ բերած մեծ նպաստին, Անթիլիասի դպրեմանքին եւ սփիւռքի թեմերուն հայթայթելով դաստիարակ հոգեւորականներ եւ հոգեւոր հովիւներ եւ թեմակալ Առաջնորդներ: Այսօր եւս, Անկախ Հայաստանի ներկայ կացութիւնը նկատի առած, Հայ ժողովուրդը եւ կազմակերպուած թեմերը նոյն ակնկալութեամբ կը մային Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան եւ ժառանգաւորաց Վարժարանին:

Գեր. Տ. Խաժակ Արքեպիսկոպոս, յիշեցուց որ Սրբոց Յակոբեանց Առաքելական Ս. Աթոռը եւ իրմով ապահովուած ժառանգութիւնը Հայ ժողովուրդի փառքն են: Հայ ժողովուրդը գուրգուրացեր է Հայ Երուսաղէմին վրայ, եւ նորէն պիտի գուրգուրայ: Հայ ուխտաւորներ նորէն պիտի գան ուխտի: Թեմերէն հայ երիտասարդներ հոգեւոր պատրաստութեան համար պիտի ղրկուին Երուսաղէմ կրթուելու եւ Հայ եկեղեցւոյ իմաստալից ծէսերը սորվելու, սուրբ տեղեաց պաշտամունքներէն ներշնչուելու: Ինչպէս անկախ Հայաստանը նոյնպէս Հայոց եկեղեցին նոր դարաշրջանի մը առջեւ կը դնէ մեր ազգը: Երուսաղէմը պէտք է Հոգեւոր Կեդրոնը դառնայ Գիրի, Գրչութեան, Հոգեւոր գրականութեան տարածման, պաշտամունքի:

Տիար Ասպետ Զաֆարեան, Ուստրէն, իրրեւ ներկայացուցիչը Միացեալ Նահանգաց Արեւելեան Թեմի Թեմական խորհուրդի, Թեմին երախտագիտութիւնը ներկայացուց Պատրիարք Սրբազանին եւ Միաբանութեան որովհետեւ Երուսաղէմի միաբաններ ծառայած են թեմերուն մէջ վերջին 50 տարիներուն, իրրեւ հոգեւոր հովիւներ, եւ անոնցմէ չորսը՝ իրրեւ Առաջնորդներ:

Յայտագրի գեղարուեստական բաժինին մասնակցեցան ժառանգաւորաց Վարժարանի դաստիարակներէն՝ Վարուժան

Մարգարեան դասախօս երաժշտութեան եւ ծայնամարզութեան, Վաչէ Շարաֆեան դաստիարակ Սօլֆեժի եւ դաշնամուրի, եւ Սամուէլ Մուրատեան դասախօս գրականութեան: Վարուժանին երգերուն՝ ընկերակցեցաւ Վաչէն, որ նաեւ մեծանուագեց, իսկ Յովհաննէս Թումանեանի եւ Եղիշէ Զարեանցի բերութեանը արտասանեց Սամուէլ Մուրատեան:

Ամեն Պատրիարք Սրբազան Հայրը շնորհակալութիւն յայտնեց երկու օրերու ընթացքին կատարուած երկու կարեւոր իրադարձութեանց (Ընտրեալ-Պատրիարք Գեորգ. Տ. Տիրան Արք. Ներսէսեանի աճիւններուն Նիւ Եօրթէն Երուսաղէմ փոխադրութեան, եւ Պարտիզաթաղի շէնքին նորոգութեան աւարտումին առիթով կազմակերպուած հանդիսութեանց) արժանավայել եւ պատշաճ կերպով կազմակերպողներուն, հոգատարներուն եւ աշխատողներուն, Հոգեւորական եւ աշխարհական ուխտաւորներուն: Մասնաւորեց չորս նուիրատուներ որոնց իւրաքանչիւրի մասին մարմարէ քարի վրայ արձանագրութիւն կայ զետեղուած Պարտիզաթաղի նորոգուած սենեակներու դրան վերեւ: Ասոնք են՝ Միացեալ Նահանգաց Արեւելեան Թեմը, Լոնտոնէն Ս. Սարգիս Եկեղեցւոյ Կիւլպէնկեան Աւանդապահ Խնամակալութիւնը, Նիւ Եօրթէն՝ նահատակ Գրիգոր Զօհրապի եւ Գլարայի դուստրը՝ Տօյօրիս, եւ Ուստր քաղաքէն Տիկին Երանուհի Արքահամեան:

Արտայայտուած գնահատական խօսքերուն համար շնորհակալութիւն յայտնելով, Պատրիարք Սրբազան Հայրը Հայ Երուսաղէմի մտահոգութիւնները ամփոփեց չորս տեսակի գործունէութեանց շուրջ: Բնակարանային մտահոգութիւն թէ՛ միաբանութեան անդամներուն եւ թէ՛ մեր ժողովուրդին համար: Պարտիզաթաղը այս պատճառաւ անհրաժեշտ էր քննելի

դարձնել: Իսկ մեր ընտանիքներուն համար վանքապատկան հողերու վրայ բնակարաններու կառուցումը մաս կը կազմէ ընդհանուր ծրագրումին: Դաստիարակութիւնը միւս մտահոգութիւնն է: Ժառանգաւորաց Վարժարանի եւ Սրբոց Թարգմանչաց դպրոցի միջոցաւ սերունդներու դաստիարակութիւնը ապահովելու մտահոգութիւնը ունինք, քայց նաեւ մեր ժողովուրդին ընդհանուր կրթութեան եւ մշակութային հետաքրքրութեան եւ մակարդակի մշակման անհրաժեշտութիւնը կայ:

Երրորդ մտահոգութիւնը համաքրիստոնէական եւ կրօնական է եւ կը վերաբերի Սուրբ Տեղերու մեր իրաւունքներուն եւ պաշտամունքներուն: Մեր Միաբանութեան թիւին նուագութիւնը մտահոգիչ է (տասը վարդապետներ, մի քանի դպիր աշխատաւորներ) արժանավայել կերպով ներկայացնելու համար Հայց. Եկեղեցւոյ պաշտամունքին վայելչութիւնը, պատմութիւնը եւ դաւանութիւնը: Տարեկան ամենագգի միլիոնաւոր ուխտաւորներ կ'այցելեն քրիստոնէական սրբավայրերը: Կարիք կայ քրիստոնէից, ընդ որս եւ հայոց ներկայութիւնը զգալի դարձնելու: Հայ ուխտաւորներուն համար հիւրանոց ունենալը այս պատճառաւ մաս կը կազմէ շինարարական ընդհանուր ծրագրին: Զորրորդ մտահոգութիւնը մեր հոգեւոր ժառանգութեան, մշակութային գանձերուն օգտագործումը, հրապարակումը եւ տարածումն է: Այս պատճառաւ այնքան խնամքի, կազմակերպման, արդիական միջոցառումներու կարօտ են մեր ձեռագիրներու անփոխարինելի հաւաքածոն, անոնց պահպանումը եւ գրադարան ձեռագրատունը, մեր Կիւլպէնկեան մատենադարանի շէնքը, Հէլէն եւ Եղուարդ Մարտիկեան թանգարանը, տպագրական մեքենաներէ գուրկ վաճառի տպարանը, եւ այլ ճարտարապետական կոթողներ եւ հրատարակութիւններ, որոնք մեր հայկական մշակութի

մասին հիացմունք է ծանոթութիւն կրնան սփռել:

Պատրիարք Սրբազանը ակնարկեց նաեւ նոր եւ յաւելեալ պարտականութեան մը, որ Իսրայէլի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան Հայ Դեսպանատուն ունենալու անհրաժեշտութենէն կը ծագի: Կ'ակնկալուի որ Հայոց վանքը եւ ժողովուրդը հոգայ ծախքերը դեսպանատան հաստատման եւ յառաջիկայ տարիներու պիտե՛նէին: Աշխատանք տարուած է: Յուսակից ենք որ կարելի պիտի դառնայ նպաստել այս նպատակին իրագործման:

Պատրիարք Սրբազանը ակնարկեց նաեւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին ֆիզիքական առողջութեան, մաղթելով շուտափոյժ ապաքինում, եւ յայտնեց որ այսօր իսկ լուսադմին, Առաջնորդ Սրբազաններու հետ պիտի մեկնին դէպի Ս. Էջմիածին, խորհրդակցելու համար Հայաստանի մէջ ստեղծուած կրօնական եւ քաղաքական մտահոգիչ կացութեանց մասին:

"Պահպանիչ"ով եւ "Հայր Մեր"ի երգեցողութեամբ ժամը 10ին յայտագիրը աւարտեցաւ:

ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ ԹԵՄԷՆ

Աւստրալիոյ եւ Նոր Զելանտայի Առաջնորդ, Գերշ. Տ. Աղան Արք. Պալիօգեան, Յունիս 13-25 այցելեց Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմը եւ վերադարձի քանակաւորեցին երկօրեայ այցելութիւն տուաւ Նոր Զելանտայի Օգլընտ քաղաք, ուր ուրքը հայ ընտանիքներ կան:

Սրբազան Հայրը Լոս Անճելոս ժամանեց Յունիս 13ի գիշերը. ու յաջորդ օրը այցելեց Առաջնորդարան, ուր Առաջնորդ Վաչէ Արք. Յովսէփեանի քաջակալութեան - պաշտօնով Արժանքին կը գտնուէր - ընդունուեցաւ Սիփան Քիյ. Միսսեանի եւ Առաջնորդարանի պաշտօնէութեան կողմէ:

Այնուհետեւ շաբաթուան ընթացքին այցելեց Հայկական թերթերու խմբագրութեանց կրթական օճախներ, ազգային հաստատութիւններ: Հանդիպումներ ունեցաւ շրջանի եկեղեցական հայրերու հետ Լոս Անճելոս եւ Ֆրէզնո: Խօսեցաւ Աւստրալահայ գաղութի, ինչպէս նաեւ Հեռաւոր Արեւելի, Հնդկաստան, Պակիստան

տէշ, Պըրմա, Թայլէնտ, Հոնկ-Գոնկ ու Սինկաբուր ապրող փոքրաթիւ հայերու մասին:

Կիրակի 20 Յունիս 1993ին Սրբազան Հայրը պատարագեց ու քարոզեց Քոսթա Մեսայի Ս. Աստուածածին Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ մէջ, ու յաւարտ Ս. Պատարագի հանդիպում ունեցաւ Հովիւի ու ծխականներու հետ:

21-22 Յունիսին Սրբազան Հայրը հանդիպում ունեցաւ Արժանքինէն վերադարձած Վաչէ Արք. Յովսէփեանի հետ: Եւ 22ի գիշերը Լոս Անճելոսէն քամբայ ելաւ դէպի Նոր Զելանտայի Օգլընտ քաղաքը, ուր հասաւ 24ի առաւօտուն, ու դիմաւորուեցաւ տեղւոյն հայերու կողմէ:

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմէն ետք, հայեր հաստատուած են Նոր Զելանտայի Օգլընտ, Քրայսթչըրչ, Ուէլինկթըն եւ այլ քաղաքներու մէջ, շուրջ 100 հայ կը հաշուէ Նոր Զելանտան: Սրբազան Հայրը Օգլընտ հասած